

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

Курсова робота з методики навчання англійської мови на тему:

**“Організація позакласної роботи з англійської мови
засобами проєктної технології в 9 класі”**

студентки групи **СОа 19-19**
педагогічного факультету романо-германської та
української філології, освітньої програми
«Іноземні мови та літератури, методика
навчання іноземних мов і зарубіжної літератури
(англійська мова і друга західноєвропейська
мова)» за спеціальністю 014 Середня освіта
Ліщук Вікторії Олександрівни

Науковий керівник:

канд. пед. н., доц. Устименко О. М.

Члени комісії:

_____ Борецька Г. Е.

(підпис)

_____ Кузьменко Ю. В.

(підпис)

_____ Устименко О. М.

(підпис)

Національні шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ–2023

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Теоретичні передумови використання проєктної технології у навчанні англійської мови учнів 9 класу	
1.1. Цілі та зміст навчання англійської мови учнів 9 класу.....	7
1.2. Особливості використання проєктної технології у навчанні англійської мови учнів основної школи	9
Розділ 2. Методика організації позакласної роботи з англійської мови засобами проєктної технології у 9 класі	
2.1. Вивчення педагогічного досвіду використання проєктної технології в організації позакласної роботи з англійської мови в 9 класі.....	14
2.2. Проєкт «Bullying: what can we do?» для організації позакласної роботи з англійської мови в 9 класі.....	27
Висновки	41
Резюме	42
Summary	43
Список використаних джерел	44

ВСТУП

Сьогодні на вчителів покладена важка робота – заохотити учнів вчитись. Для того щоб урізноманітнити навчання та мотивувати учнів, учителі проводять позакласні заходи. Позакласна робота є важливим елементом сучасної освіти, оскільки сприяє становленню адекватної самооцінки дитини, залучає до різноманітної діяльності та формує творчий стиль життєдіяльності. Вона створює середовище, в якому відсутнє зовнішнє оцінювання, що сприяє реалізації потреби учнів у самоосвіті і самовихованні, самоорганізації та самовдосконаленні. Позакласна робота орієнтується на досягнення учнів та створює поле для самовираження та самовдосконалення, що сприяє формуванню постійної потреби у саморозвитку. Тому позакласна робота є важливим елементом освітньо-виховного процесу, який допомагає розвивати учнів як цілісних особистостей.

Для того щоб навчання було приємнішим, цікавішим та легшим, на позакласних заходах учителі використовують технологію проєктного навчання. Джон Дьюї, один з розробників проєктного навчання, пропонував будувати навчання на активній основі через діяльність учня відповідно до його особистого інтересу в цьому навчанні. Раціональне поєднання теоретичних знань та їхнє практичне застосування в проєктній технології можна сформулювати такою тезою: "Я знаю, навіщо мені потрібно, де і як я зможу використати усе те, що я знаю" [5, с. 34-37].

Замість того, щоб використовувати жорсткий план уроків, що спрямовує учня певним шляхом до результатів або цілей навчання, проєктне навчання дозволяє поглиблено досліджувати тему, про яку варто дізнатися більше, дозволяючи учню поглибити свої знання з англійської мови під час проведення дослідження з обраної теми. Том Хатчінсон вважає, що вирішення справжніх питань, які значущі для учнів, є важливим як для учнів, так і для дорослих, що підтверджує думку, що якщо ми хочемо підготувати учнів до успіху в житті, нам потрібно підготувати їх до світу, заснованого на проєктах [19, с. 13-30]. Проєктна технологія є одним з

ефективних методів навчання іноземних мов, який активно використовується в сучасній освіті. Цей метод базується на взаємодії між учнями, які працюють у групах, з метою розв'язання реальних завдань та цікавих проблем.

Сприяючи не тільки розвитку комунікативних умінь, а й розвитку креативності, критичного мислення, здатності до самостійної роботи та проблемного мислення, проєктна діяльність в іноземному мовленні дозволяє здобувачам освіти отримати більш широкий діапазон умінь, ніж традиційні методи вивчення. А також змога залучати до навчання різні матеріали такі, як відео, музика, фільми тощо, зацікавлює учнів самостійно здобувати знання.

Крім того, проєктна технологія підтримує розвиток соціальних навичок, які студенти можуть використовувати в реальному житті. Взаємодія між учасниками проєктів вимагає комунікації, співпраці, лідерства та розвитку здатності до роботи в команді.

Отже, проєктна діяльність має значний вплив на ефективність вивчення іноземної мови. Вона дозволяє здобувачам освіти розвивати не тільки мовленнєві навички та вмієся, а й соціальні, творчі та критичного мислення. Крім того, вона допомагає створити відкрите і динамічне навчальне середовище, що сприяє більш ефективному навчанню. Саме тому обрана проблематика дослідження є вельми актуальною сьогодні.

Варто зазначити, що використання проєктів у позакласній роботі мотивує учнів збагачувати свої знання цікавим шляхом та показує, що навчання – це не тільки робота з підручниками, а й залучення інших новітніх ресурсів.

Дослідники Полат Є. С., Коряковцева Н. Ф., Бухаркіна М. Ю., Палаєва Л. І., Копилова В. В., Тітова В. В., Арванітопуло Е. Г., Дубко І. В., Устименко О. М., F. Stoller, D. Fried-Booth, Hutchinson T., Legutke M., Thomas H., N. Vidal, R. та ін. вивчали і вивчають питання використання проєктних технологій у навчанні іноземних мов. Не зважаючи на значну кількість дослідників, вивчення інноваційної проєктної технології залишається досі актуальним.

Отже, **об'єктом** дослідження є процес організації позакласної роботи з

англійської мови як невід'ємної частини освітньо-виховного процесу в основній школі.

Предметом дослідження є організація позакласної роботи з англійської мови засобами проєктної технології як невід'ємної частини освітньо-виховного процесу в 9 класі.

Мета курсової роботи полягає в дослідженні методики організації позакласної роботи з англійської мови засобами проєктної технології в 9 класі.

Завдання дослідження були такі:

- 1) визначити цілі і зміст навчання англійської мови учнів 9 класу за вимогами чинного державного стандарту та навчальної програми;
- 2) охарактеризувати особливості організації позакласної роботи з англійської мови засобами проєктної технології в основній школі;
- 3) здійснити спостереження на уроках та позакласних заходах з англійської мови в 9 класі;
- 4) розробити проєкт для організації позакласної роботи з англійської мови учнів 9 класу;
- 5) провести позакласний захід за розробленим проєктом.

Задля досягнення поставлених завдань використано такі **методи** дослідження:

- 1) ознайомлення з чинними державними документами в галузі шкільної освіти;
- 2) опрацювання наукових і навчальних джерел з методики навчання іноземних мов і культур з проблематики дослідження;
- 3) спостереження за процесом навчання англійської мови учнів 9 класу школи № 85 м. Києва;
- 4) вивчення досвіду вчителів школи № 85 м. Києва і практикантів Київського національного лінгвістичного університету щодо використання проєктної технології на уроках та в позакласній роботі з англійської мови в основній школі;
- 5) пробне навчання.

Наукова новизна курсової роботи полягає у теоретичному обґрунтуванні доцільності використання проєктної технології в освітньо-виховному процесі з англійської мови в основній школі.

Практичне значення курсової роботи відображена в розробці проєкту «Bullying: what can we do?» для організації позакласної роботи з англійської мови учнів 9 класу.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЄКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ 9 КЛАСУ

1.1. Цілі та зміст навчання англійської мови учнів 9 класу

Метою навчання англійської мови учнів основної школи є формування в них високого рівня володіння англійською мовою, який дозволяє здійснювати комунікацію в англomовному середовищі з різними співрозмовниками, розуміти різні типи текстів, вести професійну діяльність в англomовній країні, а також розширювати світогляд та культурний розвиток.

Зміст навчання англійської мови учнів основної школи має включати:

- Розвиток аудіювання, розуміння та інтерпретації англomовного мовлення. Для досягнення цієї мети можуть використовуватися аудіо- та відеоматеріали різного рівня складності, а також різні типи текстів (музика, новини, інтерв'ю, реклама тощо).
- Розвиток усного мовлення. Учні повинні мати можливість практикувати своє усне мовлення через різні види комунікативних вправ та завдань, які дозволяють їм вільно та впевнено висловлюватися на різні теми, вести дискусії та дебати.
- Розвиток письма. Учні мають знати правила та структуру англійської мови для писемних висловлювань, а також вміти створювати текстові матеріали на різні теми, використовуючи різні стилі мовлення (науковий, офіційний, неофіційний тощо).
- Розвиток читання та розуміння тексту. Учні повинні вчитися читати різні типи текстів (художні, наукові, інформаційні) та на різні теми.

«Відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, учень, який проходить навчання з мовно-літературної освітньої галузі (іншомовна освіта), наприкінці навчання має вміти:

1. Сприймати усну інформацію та письмові тексти іноземною мовою в

умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування: здобувач освіти розуміє розмову між іншими особами, якщо мовлення чітко та повільне; розуміє інформацію, висловлену особою для аудиторії, якщо мовлення чітко та повільне; розуміє зміст оголошень та інструкцій, якщо мовлення чітко та повільне; розуміє, про що йдеться в аудіозаписах, якщо мовлення чітко та повільне; сприймає усну інформацію з відеозаписів, телевізійних програм або фільмів, якщо мовлення чітко та повільне; розуміє письмовий текст; здійснює пошук необхідної інформації; сприймає прочитаний текст; виокремлює інформацію та аргументацію; читає прості чіткі інструкції; добирає та читає тексти, якщо використані в них мовні засоби належать до сфери повсякденного спілкування; ідентифікує окремі факти та здогадується про значення невідомих слів із контексту.

2. Взаємодіяти з іншими особами в усній і письмовій формі та в режимі реального часу через засоби іноземної мови: здобувач освіти бере участь у бесіді, дискусії на теми, що стосуються особистих інтересів, або на теми, пов'язані з повсякденним життям, використовуючи прості мовленнєві засоби; демонструє розуміння співрозмовника у передбачуваних повсякденних ситуаціях; цілеспрямовано співпрацює із співрозмовником; здійснює усну взаємодію з метою отримання товарів та послуг; обмінюються інформацією на теми, пов'язані з повсякденним життям, використовуючи прості мовні засоби; взаємодіє письмово; надає просту актуальну інформацію в особистих листах; взаємодіє через написання записок, повідомлень та заповнення бланків; здійснює онлайн-взаємодію у формі розмови та простої дискусії, цілеспрямовано налагоджує онлайн-співпрацю в різних ситуаціях повсякденного життя; ініціює, підтримує та закінчує розмову та просту дискусію; ставить запитання під час виконання спільного завдання, просить уточнити, роз'яснити деталі отриманої інформації.

3. Надавати інформацію, висловлювати думки, почуття та ставлення іноземною мовою: здобувач освіти розповідає про людей, навколишній світ та побут з урахуванням власного досвіду, висловлює свою думку, надає інформацію

співрозмовникові; під час тривалого монологу, обґрунтовує власну думку; наводить аргументи під час тривалого монологу; виступає перед аудиторією з підготовленою промовою; пише прості зв'язні тексти на знайомі теми, що входять до сфери особистих інтересів; поєднує окремі короткі елементи письмового висловлювання, упорядковуючи послідовність опису; складає план усного або письмового висловлювання з використанням нового мовного і мовленнєвого матеріалу; підтримує розмову, допомагаючи співрозмовникові дібрати необхідний мовний і мовленнєвий матеріал та враховуючи його емоційний стан; зауважує та виправляє власні мовні помилки, уникаючи непорозуміння.» [7, с. 158-180]

1.2. Особливості використання проєктної технології у навчанні англійської мови учнів основної школи

Однією з перспективних інновацій у сучасній школі є проєктна технологія, реалізована через інтегрований підхід до формування громадянськості, ініціативності, розвитку плідного мислення. Під час роботи над проєктом учні звертаються до різної тематики, яка передбачає: знання прав і обов'язків; засвоєння культурних цінностей та норм міжнаціонального спілкування; розуміння важливості збереження навколишнього середовища та необхідності брати участь у житті місцевої громади; утвердження демократичних цінностей та поважання демократичного устрою; навчання вміння жити в сучасному світі та виявляти солідарність тощо.

Слово "проєкт" запозичене з латинської і походить від слова «proectus», що буквально означає "кинутий уперед". Проєкт - сукупність певних дій, документів, текстів для створення реального об'єкта, предмета, створення різного роду теоретичного практичного продукту. [5, с. 34-37]

Часто ототожнюють два різні види діяльності - проєктування та досліджень. Дослідження виявляє те, що вже існує, а проєктна діяльність створює новий продукт. Тобто проєктування передбачає планування, аналіз, пошук, реалізацію,

результат (задумав → спроектував → здійснив). Під час дослідження обирають явище (природне), що викликає запитання. Описують це явище за допомогою цифр, графіків, схем, будують модель явища. [5, с. 34-37]

Проектна технологія використовує всі найкращі ідеї традиційної та сучасної методики викладання. Навчальне проектування орієнтоване насамперед на самостійну діяльність учнів: індивідуальну, групову або колективну, яку учні виконують протягом певного часу. [5, с. 34-37]

Сутність освітньої проектної технології полягає в тому, що її основу складають навчально-дослідницька діяльність учнів/студентів, пов'язана з розв'язанням певної проблеми, та оволодіння ними способами навчально-пізнавальної діяльності (розв'язання проблемного завдання, самостійного творчого пошуку шляхів та засобів, рефлексивного аналізу та самооцінки процесу і результату) в спільному створенні конкретного продукту проекту. [5, с. 34]

Проектна технологія навчання англійської мови може бути корисною і ефективною як для учнів так і для студентів. Використання цієї технології в навчанні має такі особливості:

1. Використання ігрових елементів. Учні важко зацікавити так, як вони швидко втрачають інтерес та мотивацію. Тому для активної участі учнів дуже круто використовувати проектну технологію, що включає ігрові елементи, такі як ігри, вікторини, рольові ігри тощо.

2. Робота в групах. Учні розвивають комунікативні навички, вчаться співпрацювати та дискутувати в групах. Це допомагає забрати комунікативний мовний бар'єр та здобувачі освіти стають більш впевненими в своїх силах.

3. Використання сучасних технологій. Вони допомагають мотивувати дітей та робити навчання більш цікавим та продуктивним. Використання різних програм, відео- та аудіоматеріалів, інтерактивних дошок мотивує учнів отримувати нові знання більш цікавим шляхом.

4. Застосування творчості. Проектна технологія допомагає в розвитку творчості та уяви учнів так, як вони можуть створювати свої власні проекти.

5. Створення діалогів та діалогічних ситуацій. Проєктна технологія може допомогти учням вирішувати реальні проблеми, що виникають у житті, використовуючи англійську мову.

6. Індивідуальний підхід до кожного учня. Проєктна технологія дозволяє вчителю звертати увагу на індивідуальні потреби та можливості кожного учня. Учні можуть працювати над проєктами у власному темпі та залежно від своїх інтересів.

7. Розвиток критичного мислення. Проєктна технологія сприяє розвитку критичного мислення та аналітичних навичок учнів. Вони можуть досліджувати різні теми, збирати та аналізувати інформацію, оцінювати докази та формулювати висновки.

Загалом, проєктна технологія може допомогти учням основної школи покращити свої навички англійської мови, забезпечити ефективне та цікаве навчання, розвинути творчість та самостійність, а також сприяти розвитку комунікативних навичок та критичного мислення.

Існують такі основні ознаки освітньої проєктної технології у галузі вивчення іноземних мов і культур:

1. Соціально орієнтований характер, що проявляється у двох аспектах: а) проєктно-дослідницька діяльність учнів/студентів під час оволодіння соціокультурною дійсністю; б) соціально-рольовий статус учасників проєктування як суб'єктів взаємодії у процесі проєктної роботи.

2. Практико-орієнтований характер: створення (конструювання, дослідження) певного продукту (інформаційного, предметно-практичного, експериментального типу тощо) і можливості практичного застосування здобутих в освітньому процесі знань.

3. Проблемно-дослідницький характер: наявність реального проблемного завдання, яке потребує розв'язання і спонукає до навчально-дослідницької діяльності.

4. Інтегративний характер: інтегративний предметний зміст і спрямованість

на оволодіння цілісним комплексом умінь, навичок та знань (з різних галузей), які забезпечують дослідницьку та соціокультурну діяльність.

5. Методологічний характер: усвідомлене засвоєння учнями/студентами способів навчально-пізнавальної діяльності (від формулювання задуму до оцінки продукту).

6. Особистісно вмотивований характер: особиста ініціатива школярів/студентів щодо розробки (дослідження) певної цікавої для них проблеми, яка має особистісний смисл, реальну значущість та забезпечує творчу роботу учасників проектування.

7. Самоврядний характер: активна роль кожного учасника проектування як індивідуального суб'єкта і роль групи як колективного суб'єкта навчальної діяльності.

8. Інтерактивний характер: навчання у співробітництві, взаємонавчанні, співтворчості.

9. Рефлексивно-оціночний характер: рефлексивна самооцінка (індивідуальна та взаємна) створення проєкту від задуму до результату (продукту).

10. Творчий характер: емоційна залученість, вільний творчий пошук, взаємна творчість, усвідомлення школярем/студентом творчої сутності навчально-пізнавальної діяльності [8, с. 1-8].

До того ж, є безліч плюсів застосування проєктних технологій: підвищення навчальної мотивації; розвиток пізнавального інтересу та творчих здібностей; сприяння більш глибокому засвоєнню програмного матеріалу, плануванню власної навчальної діяльності, формуванню навичок та умінь практичного застосування набутих знань; розвиток проєктних навичок та вмінь, які є необхідними якостями сучасної особистості.

Зокрема, виділяють такі основні етапи проєктної діяльності:

1. Підготовчий
2. Виконавчий
3. Презентаційний

4. Підсумковий

Отже, спочатку учні планують свою роботу і готуються до виконання проекту, потім вони його виконують, далі презентують результати проектної роботи і, нарешті, підбивають підсумки, аналізуючи та оцінюючи створені продукти проектів [10, с. 53-56].

У процесі проектного навчання учні здійснюють дослідження та збирають інформацію, аналізують її та формують свої висновки. Вони працюють в команді, де кожен має свою роль та відповідальність. Учні також вчаться презентувати свої ідеї та результати роботи, що сприяє розвитку комунікативних навичок [5, с. 36].

Проектна технологія є ефективним методом навчання англійської мови, оскільки дозволяє учням застосовувати свої знання та вміння у практичних ситуаціях, створює мотивацію до навчання, а також розвиває творчі та самостійні навички [5, с. 36].

Цілі та завдання проектної технології:

- не тільки передати учням суму знань, а ще й навчити здобувати ці знання самостійно, застосовувати їх для розв'язання нових пізнавальних і практичних завдань;
- сприяти формуванню в учнів комунікативних умінь;
- прищепити учням вміння користуватися дослідницькими прийомами: збирати інформацію, аналізувати з різних поглядів, висунути гіпотези, зробити висновки [5, с. 37].

Таким чином, використання проектної технології в школі призводить до того, що учні поступово оволодівають нею не тільки як освітньою технологією, самостійним навчанням, навичками критичного мислення, а й як методом організації та планування своєї майбутньої життєдіяльності. Зрештою, це сприяє розвитку молодих людей, діяльність яких ґрунтується на демократичних цінностях, які схильні до навчання впродовж життя та здатні бути конкурентоспроможними на європейському та світовому ринках освіти та праці.

Розділ 2. Методика організації позакласної роботи з англійської мови засобами проєктної технології у 9 класі

2.1. Вивчення педагогічного досвіду використання проєктної технології в організації позакласної роботи з англійської мови в 9 класі

У 9 класі, в якому ми проходили педагогічну практику, використовувався навчально-методичний комплекс «Focus». "Focus 2" (second edition) є навчально-методичним комплексом з англійської мови, призначеним для підготовки учнів на рівні володіння мовою B1-B2. Основним завданням комплексу є розвиток вмінь говоріння, письма, читання та аудіювання. Цей навчально-методичний комплекс складається з таких складових частин, як Student`s book, Workbook, Teacher`s book та Word Store.

Особливості підручника "Focus 2" (second edition):

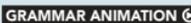
1. Сучасний та актуальний матеріал – підручник містить тексти, що стосуються різних сфер життя.
2. Інтерактивні вправи та завдання – у підручнику є багато вправ, завдань та тестів, які розроблені з урахуванням сучасних методик навчання мови.
3. Розвиток компетентності в мовленні – у підручнику спрямований на практичне використання мови та розвитку навичок спілкування, які допоможуть учням в повсякденному житті.
4. Граматика та лексика – підручник містить розділи, присвячені граматиці та лексиці, які допоможуть удосконалити мовні навички учнів.
5. Аудіоматеріали – у підручнику є додаткові аудіо-матеріали, які допоможуть учням вдосконалити вміння аудіювання та вимови.

Узагалі "Focus 2" (second edition) є добре структурованим та доступним навчально-методичним комплексом, який допоможе учням покращити свої мовні навички на середньому рівні володіння англійською мовою.

Спочатку ми розглянемо особливості організації підручника. Як показано

нижче, даний підручник містить 8 уроків, кожний з яких містить 8 розділів (Vocabulary, Reading, Grammar, Language in Focus, Listening, Speaking, Writing and Focus review).

	VOCABULARY	GRAMMAR	LISTENING
1 Lives people live p. 116 Student accommodation	pp. 4–5 Personality; <i>un-, in-, im-, ir-, dis-</i> ; questions with <i>like</i> Reading: Charity p. 15 Word list	p. 6 Present tenses – question forms; subject and object questions; <i>wh-</i> questions GRAMMAR ANIMATION p. 117 FOCUS VLOG 	p. 7 Voluntary work Vocabulary: <i>-ive, -ative, -able, -ing</i> Exam Focus: Note completion Pronunciation Focus: Word stress – personality adjectives
2 Science and technology p. 118 Urban legends	pp. 18–19 Phones and computers; word building; collocations Listening: Famous scientists p. 29 Word list	p. 20 Past Continuous and Past Simple GRAMMAR ANIMATION p. 119 FOCUS VLOG 	p. 21 Becoming a scientist Vocabulary: Science and scientists; collocations Exam Focus: Matching Pronunciation Focus: Word stress – scientists
3 The arts p. 120 The Musketeers	pp. 32–33 TV programmes; adjectives; elements of a film/TV drama Reading: One episode is never enough p. 43 Word list	p. 34 Comparative and superlative adjectives GRAMMAR ANIMATION 	p. 35 A street artist Vocabulary: Art and artists Exam Focus: Multiple choice Pronunciation Focus: Word stress – countries and nationalities
4 Home sweet home p. 122 Cave houses	pp. 46–47 Describing houses; inside a house; <i>make</i> or <i>do</i> Listening: The narrowest house in the world p. 57 Word list	p. 48 Present Perfect with <i>for</i> and <i>since</i> GRAMMAR ANIMATION p. 123 FOCUS VLOG 	p. 49 Teenagers' rooms Vocabulary: Phrasal verbs Exam Focus: Matching Pronunciation Focus: Long vowel sounds
5 Time to learn p. 124 South Korean schools	pp. 60–61 Education; phrasal verbs; collocations Reading: School systems around the world p. 71 Word list	p. 62 First Conditional GRAMMAR ANIMATION 	p. 63 Dealing with exam stress Vocabulary: <i>get</i> Exam Focus: True/False Pronunciation Focus: Large numbers
6 Just the job p. 126 Window cleaning	pp. 74–75 Collocations; describing jobs; phrasal verbs Listening: The worst jobs p. 85 Word list	p. 76 Second Conditional GRAMMAR ANIMATION p. 127 FOCUS VLOG 	p. 77 Becoming an airline pilot Vocabulary: Collocations; jobs Exam Focus: Multiple choice Pronunciation Focus: Stress in job names
7 Consumer society p. 128 Cheap shopping	pp. 88–89 Shops and services; clothes and appearance; collocations Reading: The truth about shopping p. 99 Word list	p. 90 The Passive GRAMMAR ANIMATION 	p. 91 Buying presents Vocabulary: Word families Exam Focus: Matching Pronunciation Focus: Silent letters
8 Well-being p. 130 Keeping fit	pp. 102–103 Symptoms; health; phrasal verbs Reading: Apps to keep you fit p. 113 Word list	p. 104 Past Perfect GRAMMAR ANIMATION p. 131 FOCUS VLOG 	p. 105 Central Park Vocabulary: Places to do sport Exam Focus: Multiple choice Pronunciation Focus: Diphthongs

READING	GRAMMAR	USE OF ENGLISH	WRITING	SPEAKING	FOCUS REVIEW
pp. 8–9 A brief guide to the generations Vocabulary: Verb + preposition Exam Focus: Matching	p. 10 Verb + <i>-ing</i> or verb + <i>to infinitive</i> Vocabulary: Clothes GRAMMAR ANIMATION 4	p. 11 <i>so</i> and <i>such</i> Multiple-choice cloze	pp. 12–13 Writing Focus: A personal email/letter Language Focus: Adjective + preposition	p. 14 Showing interest ROLE-PLAY 5	pp. 16–17
pp. 22–23 Science at the South Pole Vocabulary: Nouns and verbs; the temperature Exam Focus: Multiple choice	p. 24 <i>used to</i> GRAMMAR ANIMATION 9	p. 25 Linkers and time expressions Multiple-choice cloze	pp. 26–27 Writing Focus: A story Language Focus: Informal linkers	p. 28 Telling a story ROLE-PLAY 10	pp. 30–31
pp. 36–37 Superheroes Vocabulary: Books; cinema; phrasal verbs Exam Focus: Matching	p. 38 Present Perfect with <i>just</i> , <i>already</i> , <i>(not) yet</i> and Past Simple GRAMMAR ANIMATION p. 121 FOCUS VLOG 13 14	p. 39 <i>too</i> and <i>not enough</i> Key word transformation	pp. 40–41 Writing Focus: A film review Language Focus: Adjectives to describe films, plots, screenplays etc.	p. 42 Describing a photo	pp. 44–45
pp. 50–51 People who don't live in traditional houses Vocabulary: Landscape features; describing places; collocations Exam Focus: Gapped text	p. 52 Future forms: Present Continuous, <i>be going to</i> and <i>will</i> GRAMMAR ANIMATION 18	p. 53 Adverbs Multiple choice	pp. 54–55 Writing Focus: A blog entry Language Focus: Punctuation – commas	p. 56 Making suggestions ROLE-PLAY 19	pp. 58–59
pp. 64–65 Different, not less Vocabulary: Nouns and verbs; <i>of</i> and <i>for</i> Exam Focus: Matching	p. 66 Defining relative clauses GRAMMAR ANIMATION p. 125 FOCUS VLOG 22 23	p. 67 Future time and conditional clauses Sentence transformation	pp. 68–69 Writing Focus: An enquiry Language Focus: Indirect questions	p. 70 Giving an opinion; agreeing and disagreeing ROLE-PLAY 24	pp. 72–73
pp. 78–79 Personality types and careers Vocabulary: Compound nouns; word families Exam Focus: Multiple matching	p. 80 Modal verbs for obligation and permission GRAMMAR ANIMATION 28	p. 81 Adjectives ending in <i>-ed</i> and <i>-ing</i> Multiple choice	pp. 82–83 Writing Focus: A job application Language Focus: Formal language in a job application letter	p. 84 Asking for and giving advice ROLE-PLAY 29	pp. 86–87
pp. 92–93 The brains behind Amazon.com Vocabulary: Shopping Exam Focus: Multiple choice	p. 94 Quantifiers GRAMMAR ANIMATION p. 129 FOCUS VLOG 32 33	p. 95 Indefinite pronouns: <i>someone</i> , <i>anything</i> , <i>nowhere</i> , <i>everybody</i> , <i>none</i> , etc. Sentence transformation	pp. 96–97 Writing Focus: A formal written complaint Language Focus: Formal language	p. 98 Shopping ROLE-PLAY 34 35	pp. 100–101
pp. 106–107 The tower that sucks in smog and spits out clean air Vocabulary: Pollution; word families Exam Focus: Open-ended questions	p. 108 Reported Speech GRAMMAR ANIMATION 39	p. 109 Phrasal verbs Gapped sentences	pp. 110–111 Writing Focus: A reader's comment – linkers Language Focus: Structures with <i>make</i>	p. 112 A doctor's appointment ROLE-PLAY 40 41	pp. 114–115

У підручнику значна кількість вправ, що мотивують учнів працювати разом та обговорювати певну проблему. Такі завдання на спілкування в парах розвивають вміння студентів говорити іноземною мовою та додають їм впевненості не боятись

ВИКОРИСТОВУВАТИ МОВУ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ.

10 SPEAKING How common is it to study the same subjects as your parents? Think about your friends and family. What will you do? Discuss with a partner.

3 **1.31 SPEAKING** Complete the job descriptions with the jobs in the box. Then listen, check and repeat. Do you know anybody who does one of these jobs? Tell your partner.

1 SPEAKING Read what people say about e-books and printed books. Which comments do you agree with? Think of more advantages and disadvantages. Discuss with a partner.

У робочому зошиті уроки поділені на різні частини, зокрема “vocabulary, grammar, listening language practice, reading, use of English, writing, speaking, exam speaking, self-check”, що допомагає учням пропрацювати всі аспекти мови.

Unit 1	Lives people live	
1.1	Vocabulary	4
1.2	Grammar	6
1.3	Listening Language Practice	7
1.4	Reading	8
1.5	Grammar	10
1.6	Use of English	11
1.7	Writing	12
1.8	Speaking	14
1.9	Exam Speaking	15
1.10	Self-check	16

У підрозділі ‘Speaking’ подані вправи, в яких учні практикуються комунікувати один з одним у діалогічній формі, а також присутні вправи для навчання монологічного мовлення, наприклад: опис картинок, відповіді на запитання.

3 Read the instructions on your card. In pairs, take turns to role-play the conversation.

Student A

You are getting to know Student B, an exchange student at your school. Ask questions and find ways you are similar/different.

- Introduce yourself and ask Student B what his/her favourite hobby is.
- Show interest. Say if you are similar or different. Ask Student B about his/her personality.
- Say if you are similar or different. Ask Student B if he/she is from Generation Z.
- Say if you are similar or different. Ask Student B if he/she prefers films, music or books.
- Say if you are similar or different. Summarise ways that you're similar to Student B.
- End the conversation.

Student B

You are an exchange student visiting Student A's school. Listen, answer and find ways you are similar/different.

- Tell Student A about your favourite hobby.
- Describe your personality.
- Say if you are from Generation Z.
- Tell Student A if you prefer films, music or books.
- Summarise ways that you're different to Student A.

2 Look at the photos of people doing voluntary work.

PART 1

Take turns to describe the photos.

A

B

PART 2

In pairs, ask and answer the questions about the photos.

Student A's photo

- 1 What is the woman with short hair doing?
- 2 How can you describe the woman's personality?
- 3 How are the volunteers helping the people standing opposite them?
- 4 What skills do the volunteers need to do this work?
- 5 Would you like to do this voluntary work? Why?/Why not?

Student B's photo

- 1 What are the young people in this photo doing?
- 2 How are they helping the elderly people?
- 3 Why do you think this is useful for the elderly people?
- 4 What skills do you need to do this sort of voluntary work?
- 5 Would you like to do this voluntary work? Why?/Why not?

У файлі з додатковими матеріалами «Focus Wordstore» приділяється увага виконанню вправ, спрямованих на засвоєння лексичного та граматичного матеріалу. У підрозділі «Use of English» здобувачі освіти практикуються у вживанні різних тематичних фраз та виразів.

USE OF ENGLISH 2

Multiple-choice cloze

- 1 Read the text below and decide which answer (A, B, C or D) best completes each gap. There is one example.

A frightening experience

One of my ⁰ _____ hobbies is acting and I've done a lot of plays with my school and ¹ _____ club. When I started acting, I didn't ² _____ to get nervous and I was really confident. I could learn and remember lots of lines with no problems! Then one night I was acting ³ _____ a fantastic play called *Shadowlands*. It's about how the ⁴ _____ C.S Lewis, who wrote *The Lion, the Witch and the Wardrobe*, fell in love with an American poet called Joy. It's a very ⁵ _____ play and Joy dies at the end. I was playing Joy and right in the middle of the second ⁶ _____ I forgot my words. It was terrible! Afterwards everyone said that my performance was great, but I was really disappointed ⁷ _____ myself.

Now I concentrate much ⁸ _____ when I'm on stage, but I've never forgotten that moment. I still enjoy acting, but I don't look ⁹ _____ to going on stage as much as I used to. It's more frightening ¹⁰ _____ taking an English exam!

0 A nice	B popular	C favourite	D successful
1 A poetry	B drama	C film	D comedy
2 A use	B always	C usually	D find
3 A on	B for	C with	D in
4 A actor	B artist	C writer	D character
5 A relaxing	B moving	C excellent	D funny
6 A act	B chapter	C setting	D album
7 A on	B for	C by	D with
8 A more hard	B harder	C hardly	D hardest
9 A toward	B across	C forward	D over
10 A that	B than	C as	D to

Sentence transformation

- 2 Complete the second sentence so that it has a similar meaning to the first sentence. Use no more than three words.

- 0 I had to wait in a long queue to get into the exhibition, but that was OK.
I *didn't mind* waiting in a long queue to get into the exhibition.
- 1 I arrived back from the concert a few moments ago.
I _____ back from the concert.
- 2 Hannah and I are going to decide soon what we'll do at the weekend.
We haven't _____ what we'll do at the weekend.
- 3 The festival last year was more boring than this one.
The festival last year wasn't _____ this one.
- 4 Justin and I have a meeting tomorrow at 2 o'clock – it's decided.
We are _____ tomorrow at 2 o'clock.
- 5 The books in the gift shop were too expensive for me to buy.
I didn't _____ money to buy any of the books in the gift shop.
- 6 Mrs Jing is a quicker reader than Mr Jing.
Mrs Jing reads _____ Mr Jing.

USE OF ENGLISH 3

Multiple-choice cloze

- 1 Read the text below and decide which answer (A, B, C or D) best completes each gap. There is one example.

Where did you grow up?

Read some of our readers' stories.

I have a lot of great memories of the house ⁰ ____ I grew up. Now we live ¹ ____ the suburbs, but when I was little, my dad got a job in the countryside and we lived in a big old house on the ² ____ of a village. We lived there for ten years and I used to go to the village school. We were ³ ____ the sea and my friends and I often explored the beach and the caves in the cliffs. The area is famous ⁴ ____ its beaches and white cliffs and it was the ⁵ ____ for a popular TV series last year!

I loved that old house. Some people think it's lonely to be in the countryside, but I ⁶ ____ being on my ⁷ ____ sometimes. If I felt ⁸ ____, I could go up to my bedroom and look out of the window. I had a breathtaking ⁹ ____ from there across the fields and to the sea. It was very relaxing and made me feel better. I was really unhappy when we ¹⁰ ____ to the town!

0 A which	B whose	C where	D who
1 A on	B in	C by	D over
2 A side	B centre	C edge	D part
3 A at	B over	C close	D near
4 A of	B on	C with	D for
5 A plot	B setting	C place	D soundtrack
6 A wanted	B decided	C hoped	D enjoyed
7 A alone	B self	C own	D single
8 A miserable	B proud	C crowded	D famous
9 A scene	B sight	C view	D picture
10 A changed	B transported	C moved	D travelled

Sentence transformation

- 2 Complete the second sentence so that it has a similar meaning to the first sentence. Use no more than three words.

- 0 I've known my classmate Jordan for five years.
I first met my classmate Jordan *five years ago*.
- 1 Hannah and I learnt French in that classroom.
That's the _____ Hannah and I learnt French.
- 2 Ms Twinkle won't pass her driving test if she doesn't practise every day.
Ms Twinkle won't pass her driving test _____ she practises every day.
- 3 It was so embarrassing – my face was completely red!
I was so _____ – my face was completely red!
- 4 It might rain later, so we'll take the bus home instead of walking.
If _____ later, we'll take the bus home instead of walking.
- 5 The rule says: 'Always wear trainers in the gym.'
We _____ wear trainers in the gym.
- 6 I don't know French so I need a dictionary.
If _____, I wouldn't need a dictionary.

У підручнику автори гарно дібрали вправи на розвиток усіх компетентностей, але, на жаль, вони не зауважили те, що учням потрібно більше мотивації для вивчення іноземної мови, що є не легким завданням. Було б краще, якби автори розробили та додали вправи для проєктного навчання, тоді навчання в школі було б більш інтерактивним, цікавим, заохочуючим та дієвим.

Проаналізувавши книжку для вчителя, помітно, що в ньому немає жодних вправ і завдань із використанням технології проєктного навчання, але коли викладається нова граматична структура, пропонується спеціальний відеофрагмент, де носій мови контекстуально пояснює граматичні правила.

"Focus 2" відрізняється від більшості підручників з англійської мови тим, що в ньому зосереджено увагу на розвитку критичного мислення та аналізу текстів. Кожне читання супроводжується завданнями, які стимулюють учнів до обговорення та аналізу текстів, розвиваючи тим самим їхній розумовий потенціал та вміння критичного аналізу інформації.

У цілому, "Focus 2" є корисним підручником для учнів, які вивчають англійську мову на рівні B1-B2. Книга містить чітко структуровані теми, вправи на формування граматичних та лексичних навичок, а також вмінь аудіювання та читання. Крім того, вона підвищує рівень критичного мислення та аналізу текстів, що допомагає учням підвищити ефективність навчання.

Варто зазначити, що мої колеги на своїх уроках спробували застосувати технологію проєктного навчання. Тішить те, що учням до вподоби такий вид навчання.

Протягом практики ми відвідали і проаналізувала уроки англійської мови в 4, 5, 7, 8, 9-х класах таких учителів школи № 85 м. Києва, як-от: Зарицької Г.В., Караман Є.І., Окунь І.С. Уроки Зарицької Г. В. та Караман Є.І. запам'ятались мені найбільше. Мені б хотілося так само, як ці вчителі, вміти комунікувати з учнями, розуміти їх та викладати матеріал так, щоб учням було цікаво. Хочу зазначити, що уроки Караман Євгенії Іванівни мотивували не тільки учнів відвідувати уроки англійської мови та активно брати участь в обговорення, а й навіть мене заохотили

до того, щоб робити кожен свій урок незабутнім для учнів та працювати на всі сто відсотків. Для прикладу, хочу навести один з уроків Євгенії Іванівни на тему “Holidays”. Н одному з етапів уроку вчителька презентувала кілька скоромовок, які учні повинні були повторювати хором. Вчителька застосовує дуже цікаву методику Кароліни Грехем. Це методика вивчення англійської мови за оплесками. Ми переконалися, що ця методика дійсно працює, оскільки був учень з проблемною вимовою і оплески допомогли йому прочитати скоромовку без помилок (Рис. 2.1.1). Також варто додати, що Євгенія Іванівна активно використовувала групові режими роботи учнів, особливо корисні для розвитку комунікативних умінь учнів. Вчителька також використовує метод інтервального повторення, який допомагає учням покращувати свою пам’ять.

Рис. 2.1.1. Скоромовка

Рис.2.1.2. Граматична гра

Крім того, Євгенія Іванівна використовує ігри на уроках (Рис. 2.1.2). Наприклад, мовна гра для навчання лексики: учням необхідно знайти 11 слів з теми

«Частини тіла». Використання такої гри доречно, адже за допомогою, адже учні оволодівають лексичними одиницями.

1 Find 11 words for parts of the body.

Рис.2.1.3. Вправа “Word Search” (на пошук і впізнавання слів)

Не варто залишати без уваги уроки Зарицької Галини Валентинівни. Вчителька використовувала на своїх уроках навчальні інтернет-платформи, тематичні відеофрагменти, щоб урізноманітнити уроки та зробити їх більш цікавими (Рис. 2.1.4 і 2.1.5). Учням такий формат подобається і вони беруть активну участь у роботі на уроці.

7 Consumer society | 7.8 Speaking | Exercise 5

Complete the SPEAKING FOCUS with the words below. Then listen to the dialogues again and check.

00:00 / 02:17

changing fit How looking receipt refund size

SPEAKING FOCUS

Shopping for clothes

Shop assistant

Can I ¹help you?

Рис.2.1.4. Вправа з використанням аудіоматеріалів

Watch the interviews where people talk about how many pairs of jeans they've got and how much they usually spend on them. Choose the correct option.

Рис.2.1.5. Вправа з використанням відеозапису

Аналізуючи досвід своїх колег-практикантів, хочу зазначити, що уроки, які вони проводили, були цікаві та інтерактивні. Хочу відзначити уроки Заянчківської Софії. Вона навчала учнів першого класу, і хочу зазначити, що навчати дітей цієї вікової категорії не просто. Учні першого класу швидко втрачають інтерес та увагу, тому вчителю необхідно зацікавлювати та мотивувати їх новими завданнями. Незважаючи на труднощі, Софія впоралась з цим завданням: використовувала різні інтерактивні вправи, щоб залучити учнів до активної діяльності. Учні багато співали, описували картинки, упізнавали та ідентифікували вивчені лексичні одиниці, імітували зразки мовлення за аудіосупроводом (Рис. 2.1.5-2.1.9).

Рис.2.1.6. Вправа з використанням пісенного матеріалу

Рис.2.1.7. Вправа з використанням малюнків

Рис.2.1.8. Вправа з використанням аудіозапису

Рис.2.1.9. Вправа з малюванням

Також Заянчківська Софія активно використовувала на своїх уроках онлайн-ігри, що дуже подобались учням 1-го класу (Рис. 2.1.10) адже можна було навчатись граючи.

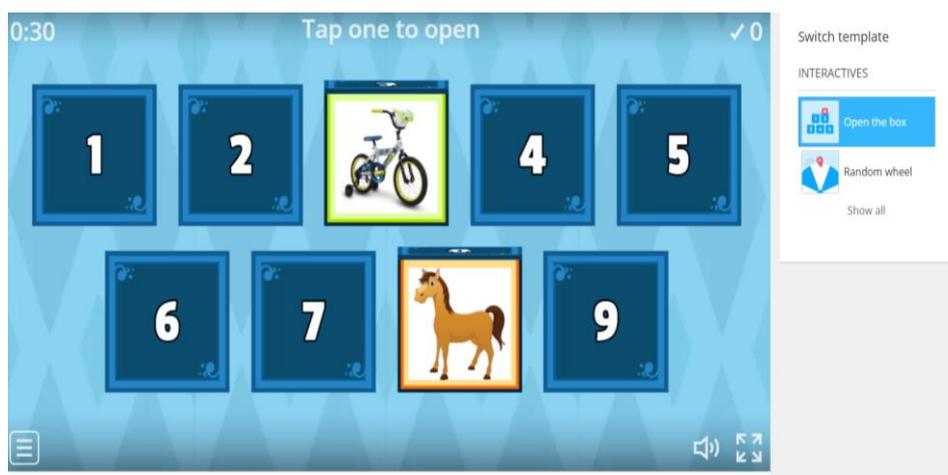

Рис.2.1.10. Онлайн-гра «What is this?»

Також варто зазначити, що мої колеги на своїх уроках спробували застосувати проєктну технологію. Учні сприймали такий вид навчання позитивно. Ми хочемо навести проєкт Верес Юлії. Це навчальний виробничий проєкт з елементами оглядового для учнів 5 класу, виконується з опорою на матеріали підручника, короткотривалий, внутрішній, називається «Winter holidays and traditions in Ukraine». У результаті виконання даного проєкту учні мають презентувати власний продукт (постер або листівку).

Проєкт складається з чотирьох етапів. Підготовчий етап студентка-практикантка почала зі вступного слова про Україну та підвела учнів до теми позакласного заходу та проєктного завдання. На виконавчому етапі Верес Юлія ознайомила учнів з зимовими українськими святами та традиціями (Рис. 2.1.11).

Рис.2.1.11. Наочна семантизація лексичних одиниць

Цей етап студентка-практикантка завершила розв'язуванням кросворду для перевірки розуміння лексичних одиниць, з якими учні ознайомились під час заходу (Рис. 2.1.12-2.1.13).

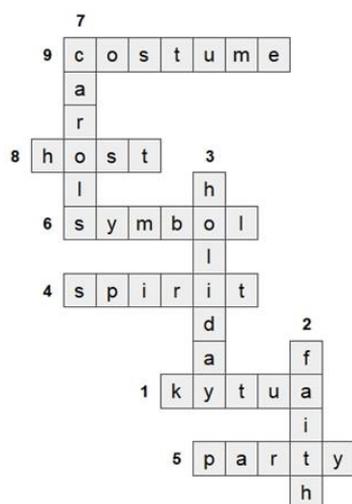

Рис.2.1.12.

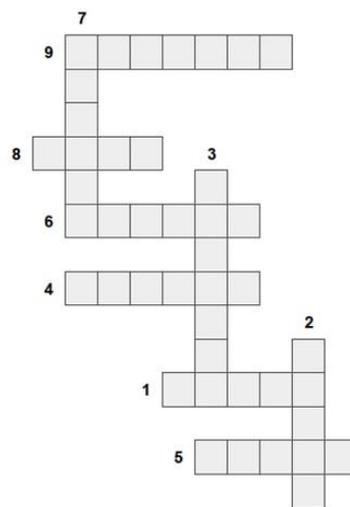

Рис.2.1.13.

Кросворди

На презентаційному етапі учні малювали і презентували постер або листівку, які асоціюються з зимовими святами та різдвяними традиціями. На підсумковому етапі учні разом з вчителем-практикантом підсумовували результати своєї проектної роботи.

Під час педагогічної практики у київській школі № 85 ми набули корисний досвід. Спостерігаючи за уроками професійних учителів, я ознайомилась з різними цікавими методиками, які вони використовували на своїх уроках: метод інтервального повторення, методика Кароліни Грехем «Вивчення англійської мови по хлопкам». Ми були приємно здивовані тим, як різні вчителі різноманітно викладають, за цим досить цікаво спостерігати та аналізувати такі уроки.

2.2. Проєкт «Bullying: what can we do?» для організації позакласної роботи з англійської мови в 9 класі

Ми розробили проєкт для 9 класу, який застосовувався наприкінці вивчення

теми «Lives people live». Ми вважаємо, що проєкт підходить не тільки для вивчення цієї теми, а й для загального ознайомлення з проблематикою. В проєкті увага приділяється темі булінгу та як протидіяти цьому явищу.

Тип проєкту можна характеризувати як виробничий з елементами оглядового, міжпредметний проєкт, внутрішній, короткотривалий, груповий. Важливим є те, що він може бути виконаним без використання підручника, зі способом спілкування через статті та відеозаписи. Координацію можна характеризувати як відкриту, оскільки вчитель ненав'язливо направляла роботу учнів, однак, у разі необхідності організовувала певні конкретні етапи проєкту або діяльність учасників (за методичною типологією іншомовних проєктів) [12, с. 351].

У результаті даного проєкту учні мали презентувати сторіз в соціальній мережі, який повинен був містити інформацію про те, як зупинити булінг в школі. *Проектне завдання* було сформульовано учням на презентаційному етапі проєктування наступним чином: Work in groups and create an Instagram story which provides effective ways to stop bullying at school.

На **підготовчому етапі** роботи над проєктом було вступне слово вчителя, а потім вже перехід до теми позакласного заходу. Для презентації проблемної ситуації ми підібрали відеофрагмент про те, як учневі захистити себе від булінгу. Ми вибрали саме цей формат тому, що відео допомагає сприяти розвитку мовленнєвих умінь . Це означає, що відеофрагмент може надати учням багато інформації, привернути їхню увагу до матеріалу відеофрагмента і покращити їхні мовленнєві уміння. Крім того, відеофрагмент може допомогти учням розвинути естетичну та художню цінність таких записів. У цьому випадку відеофрагмент не тільки дає інформацію про те, що дивляться учні, а й створює в учнів естетичне враження від відеоматеріалу. Це може спонукати їх мислити глибоко та критично. Важливо також відзначити, що під час польових досліджень у школах Берк, дослідник, виявив, що учні в класах, де вчитель сказав їм, що вони починатимуть свою роботу з перегляду відео, демонстрували загострені емоції. Отже, враховуючи наведені вище факти, ми робимо висновок, що учні можуть отримати багато

користі від перегляду відеофрагмента [14, с. 1-21].

Під час показу відеофрагмента ми ввімкнули субтитри для кращого розуміння його змісту. Згідно з дослідженням Белла, застосування відеоматеріалу з субтитрами є дуже дієвим для презентування проблеми, над якою працюватимуть учні у проєктній роботі, занурює учнів у контекст майбутньої проєктної діяльності, мотивує, зароджує інтерес до проблематики майбутнього проєкту.

Ми підготували дотекстовий етап роботи з відеофрагментом, що включає зняття лексичних труднощів.

T: Look at the words in my presentation and put them in the spaces in these sentences.

take the drills, safe space, having the head flushed in a toilet, feel unwelcome, start to dread, deal with something, to tolerate, to confront, getting shoved into lockers, feel welcome.

Fill in the blank with the appropriate word from the list provided.

1. Being _____ into lockers is a form of bullying that can cause physical harm and emotional trauma.
2. Having your head _____ in a toilet is a humiliating experience that no one should have to endure.
3. It's important to have a _____ space where you can feel safe and comfortable being yourself.
4. When you feel _____, it's easier to open up and form connections with others.
5. On the other hand, feeling _____ can make you feel isolated and alone.
6. When you _____ going to school because of bullying, it's time to seek help from a trusted adult.
7. Schools often hold safety _____ to prepare students for emergency situations.
8. Learning to _____ with something difficult is an important life skill.
9. It's never okay to _____ bullying, even if you think it's "not that bad." It's important to stand up for what's right and protect those who are being targeted.
10. Sometimes, we need to _____ the things that make us uncomfortable in order to grow and learn.

А потім учні приступили до перегляду відеофрагмента, попередньо ознайомившись із запитаннями.

T: And now let's watch the video "Protect Yourself Rules – Bullying" (https://www.youtube.com/watch?v=4mrE5zgEvt4&t=4s&ab_channel=FightChildAbuse) to get a better understanding of what bullying is. After watching be ready to answer

the following questions.

1. What is bullying?
2. Why students can't feel safe at school?
3. Why bullying is hard to stop?
4. How to deal with bullying?

Після відповідей на запитання до переглянутого відеофрагмента, ми прийшли висновку, що формат вступного мотивувального заходу (entry event) був обраний коректно, оскільки учні завзято брали участь в обговоренні, були зацікавлені, наводили приклади з різних фільмів та серіалів.

На **виконавчому етапі** проєктної діяльності школярів ми зосередили увагу учнів на тематичній лексиці та на тренуванні учнів у вживанні лексичних одиниць.

T: Let's do some exercises to incorporate vocabulary related to the topic of bullying into your mind.

Exercise 1. Let's color in the feelings you think someone getting bullied might experience and say your own sentences connected with the topic of our discussion.

Рис.2.2.1.

Далі учні переглядали інший тематичний відеофрагмент, попередньо ознайомившись з незнайомою лексикою. Після перегляду учні відповідали на запитання та виконували тестове завдання перехресного вибору.

Exercise 2.

T: Bullying is never OK. It means that we have to be kind and tolerant to people around. I'm sure that each of you at least once in your lifetime faced with bullying and there is no doubt you did not like that feeling of disappointment and humiliation. That's why I want to work at this topic today and convince you that bullying is a thing which destroys humanity.

I suggest you to watch the following video about types of bullying <https://www.youtube.com/watch?v=hRZz2eU9LHg> and answer these questions. But first match the words with their definitions.

be exposed repeatedly	бути повторно викритим
name calling	обзиватися
cyber bullying	кібербулінг
stand up against	вистояти проти
stand by	бути безучасним глядачем
treat someone	поводитися з кимось
refuse	відмовитися
damage	завдавати шкоди
spread nasty rumors	поширювати неприємні чутки
exclude	виключати
nasty comment	злі коментарі
steal belongings	крадіжка речей
mean message	неприємні повідомлення
push someone over	підштовхувати когось
insult	ображати

1) What are the most common types of bullying? (physical bullying, cyber bullying, verbal bullying, racist bullying and name calling)

2) Find the correspondence among questions and pictures:

Which of the following are examples of racist bullying ?

- a. Treating someone differently because of this person's colour, race or culture
- b. Joking about a person's nationality
- c. A brother refusing to work with his sister

Which of the following are examples of social bullying ?

- a. Damaging someone's reputation
- b. Spreading nasty rumours
- c. Excluding someone from a group
- d. Encouraging others to ignore someone

Which of the following is an example of cyber-bullying?

- a. make negative comments about a person's physical appearance
- b. spread nasty rumours
- c. post a nasty comment on facebook
- d. stealing another person's belongings

Which of the following is an example of physical bullying?

- a. sending someone a mean text message
- b. pushing someone over
- c. call someone bad names
- d. insulting someone

Рис.2.2.2.

Наступна вправа, яку ми запропонували учням, полягало у читанні статі, що стосувалась теми булінгу, задля знаходження відповідей на питання, заповнення пропусків, виконання завдання з множинним вибором. Але перед цим, щоб заохотити учнів та вмотивувати їх, ми вирішили зняти лексичні труднощі читання, а потім попрактикуватись у вживанні нових лексичних одиниць.

Exercise 3

T: Let`s read an article about bullying and do some exercises. But before reading let`s match the words with their translation and then practice new vocabulary.

Match the words with their translation

suffer from

включати, втягувати

a negative effect

жертва

embarrassing

захищати

involve

незручно, соромно

imbalance of power

страждати від

the bully

приєднатися,
долучитися

the victim

дисбаланс сил

join in

бути жорстоким до
когось іншого

defend

негативний ефект

being cruel to
someone elseтой, хто займається
булінгом

Рис.2.2.3.

T: Great job! Now, let's get started with practicing. I'll give you some scenarios related to bullying. Your task is to use one or more of the vocabulary words we just reviewed to describe the situation. Here's an example:

Scenario: John is always picking on Tim in class. He calls him names and makes fun of

him in front of the other students.

Vocabulary word: the bully.

Sentence: John is the bully in this situation because he's picking on Tim.

T: Got it? Let's try another one.

Scenario: Sarah was bullied by a group of girls on the school bus. They called her names and wouldn't let her sit with them.

Vocabulary words: suffer from, the victim, involve.

Sentence: Sarah is the victim in this situation. She suffered from the negative effects of being bullied, which involved the girls calling her names and not allowing her to sit with them.

T: Okay, your turn! I'll give you a scenario and you come up with a sentence using one or more of our vocabulary words.

Scenario: A group of boys are teasing a classmate about his clothes. They tell him he looks ridiculous and make fun of him in front of the other students.

Vocabulary words: embarrassing, join in, being cruel to someone else.

Sentence: The boys are being cruel to their classmate by teasing him about his clothes. It's embarrassing for the classmate, and it's not okay for the other students to join in on the bullying.

T: Great job, everyone! Keep up the good work and remember to use these vocabulary words whenever you encounter situations related to bullying. It's important to know how to describe these situations and stand up for those who are being bullied.

T: And now let`s look through the exercises and then read an article about bullying.

T: Let`s start reading.

Для читання ми дібрали такий матеріал, який знадобиться учням не тільки для роботи над проєктом, але й для того, щоб з і який вони зможуть використовувати у житті, щоб протидіяти булінгу, якщо вони з цим зіштовхнуться.

Exersice 4.

Why do we need to take action against bullying?

Sadly, bullying is really common. In a study of young people in the UK aged 12-20, half of them said they had been bullied. About 1.5 million young people in the UK were bullied last year, and many of these were bullied every day. People who are bullied are more likely to suffer from depression and anxiety. They might lose interest in the activities they enjoy, avoid spending time with other people and not go to classes or school, which has a negative effect on their learning.

What is bullying?

Bullying is not just physical, like hitting or kicking someone, or taking their things without permission. Bullying can also be with words – saying or writing things that are not nice. Another type of bullying is social – choosing not to include someone, embarrassing someone or telling other people not to be friends with them. Bullying can happen at school, on public transport, when you're walking home, online ... in fact, it can happen anywhere. Bullying involves an imbalance of power – one person (or a group of people) that is more powerful than another. Maybe this person has private information or is more popular, or maybe they are physically bigger and stronger.

The roles kids play

Bullying usually involves more people than you think. There are the people who bully and those who are bullied. (It is better not to say 'the bully' and 'the victim' because that makes it sound like things can't change.) Sometimes other people help the bully or join in. Then there are the kids that support – they don't bully anyone directly, but they support the bullying by being an audience. They laugh or encourage the children who are bullying in other ways. This is why it's important for everyone to work together against bullying. Some children see what is happening and want to help, although they don't know how. Others may comfort and defend the person being bullied. To stop bullying we need everyone to be brave and take a stand.

How to help

Does your school do anything to prevent bullying? Why don't you create a student anti-bullying group? This group can do many things. Let the head teacher know how well the school is doing with fighting bullying and give them advice. Choose an anti-bullying slogan for your school, make posters and displays or take over the school's social media for a week to send out anti-bullying messages.

Bullying is a social problem and it needs a solution from society – in other words, everyone. The next time you see someone being cruel to someone else, take a stand! Don't laugh or ignore what's happening – tell an adult as soon as possible and help everyone to realise that bullying is not OK.

Exersice 5.

T: Very good! Let's mark if sentences are true or false.

- Bullying doesn't happen very often in the UK.
- Bullying can affect people's mental health, social life and progress at school.
- There are two main types of bullying.
- Bullying can happen between two people who feel equally powerful.
- If you laugh at a bullying situation, it makes it better.
- There are many things young people can do to prevent bullying.
- Young people need to stop bullying on their own.
- If you see bullying, the best thing to do is talk to your friends for help.

Exersice 6.

T: And now let's fill in the gaps with an appropriate word.

1. Bullying can cause depression and ...

- anxious.
- anxiety.
- nerves.
- nervous.

2. Bullying can be physical, with words, or ...

- friendly.
- friendship.
- social.
- society.

3. Kids who laugh are encouraging the bully by being ...

- a spectator.
- an audience.
- the public.
- watchers.

4. To stop bullying we need everyone to be brave and take a ...

- break.
  - stand.
  - look.
  - bath.
5. Create an anti-bullying group and choose ...
- a slogan.
  - a poem.
  - a saying.
  - an expression.
6. Don't ignore it if you see someone being ...
- cruel.
  - cruelty.
  - cool.
  - coolness.

Exersice 7.

T: Good job! Let's fill in the gaps.

comfort	depression	ignore	anxiety	take over	take a stand	slogan
---------	------------	--------	---------	-----------	--------------	--------

1. Bullying can cause (feeling very sad) and (an uncomfortable feeling of worry or nervousness).

2. Some children might (support and make feel better) the person who is being bullied.

3. Why not create an anti-bullying (a phrase that is easy to remember) and make posters?

4. You could also (take control of) the school's social media for a week to send out anti-bullying messages.

5. To stop bullying we need everyone to (be strong and say your opinion).

6. Don't laugh or (not react or do anything) what's happening – do something!

Наступна вправа стосується вдосконалення/розвитку навички говоріння. Варто зауважити, що учням дуже сподобалися завдання такого типу. Вони були дуже активними та брали участь в обговоренні.

Exercise 5.

Look at the wheel and discuss with a partner what you can do to stop bullying.

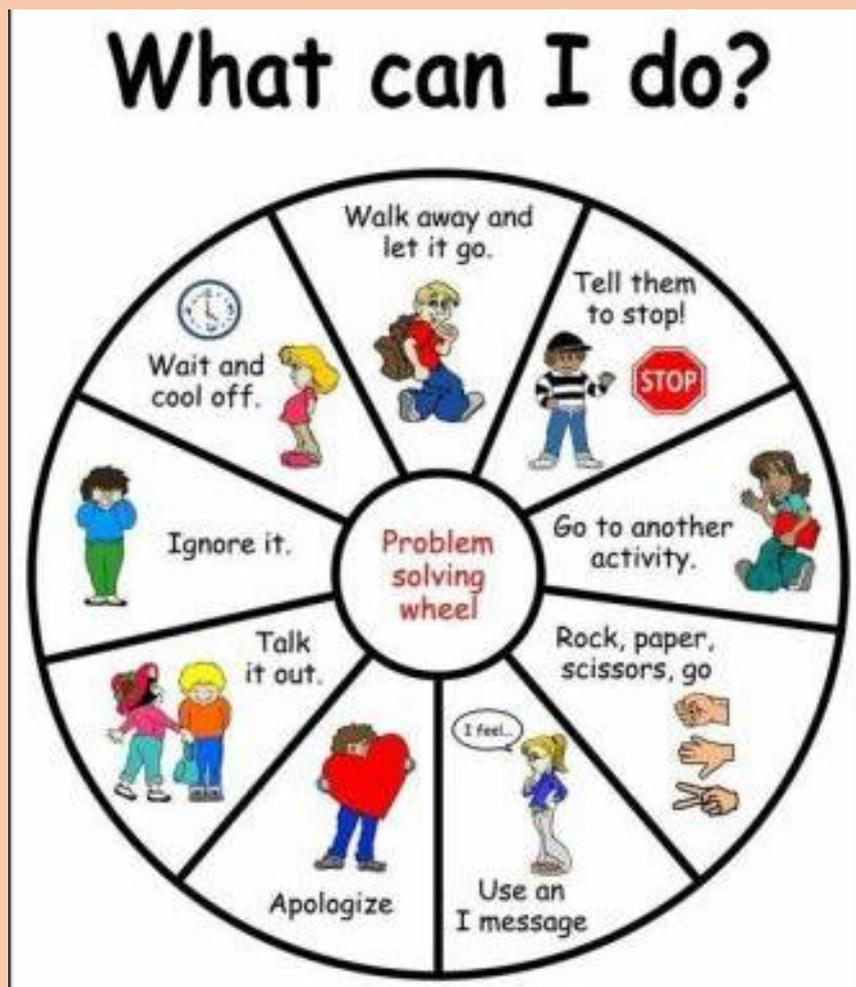

Рис.2.2.4.

Exercise 6.

Look at the picture and discuss it with a partner. What is right and what is wrong?

Рис.2.2.5.

Після того як учні виконали усі вправи на виконавчому етапі, ми презентували їм проектне завдання, які вони повинні були виконати в групах. Перед цим ми продемонстрували приклади проектних робіт, які учні могли взяти за приклад.

Отже, на **презентаційному етапі** проекту учні демонстрували свої проектні продукти (поширили свої Instagram stories один одному) та обговорювали їх: що їм

сподобалось і чому.

На **підсумковому етапі** учні аналізували свою проєктну роботу, даючи відповіді на певні запитання та заповнювали таблицю самооцінювання.

T: Okey. You are out of time. Let`s discuss the stories created by other groups. Whose Insta or Facebook story did you like most? Why?

2. Now work in your groups. Think about your project and answer these questions:

- What did you learn about making a good Instagram story to stop bullying at your school?
- What was the best thing about your project?
- What three things do you want to do better in your next project?
- How could you improve your planning of the project? [11]

	It has improved	It did not change	I am not sure
Planning the project			
Doing the project			
Presenting the project			
Working in a group			
Listening			
Speaking			
Reading			
Writing			

Майже всі вправи і завдання розробленого проєкту-позакласного заходу спрямовані на взаємопов'язаний розвиток мовленнєвих умінь, а саме: в аудіюванні, читанні, діалогічному й монологічному мовленні та письмі. Проєктна технологія дає змогу опосередковано навчати інтегровано і взаємопов'язано всіх видів іншомовної мовленнєвої діяльності, формувати всі навички та вміння.

Загалом, підсумовуючи все побачене, ми можемо впевнено сказати, що, незважаючи на деякі недоліки та можливі покращення в цьому проєкті, нам вдалося допомогти студентам поглибити знання з обраної теми, покращити їхні комунікативні навички та колективну взаємодію.

ВИСНОВКИ

Сучасна система освіти ставить перед собою завдання формування учнів з універсальними навчальними діями, що забезпечують компетентність «навчити вчитися». Для цього необхідно використовувати діяльнісний підхід, що дозволяє розвивати особистість того, хто навчається, на основі освоєння універсальних способів діяльності. Класна робота, яка ґрунтується на пасивному сприйнятті навчального матеріалу, не відповідає такому підходу. Тому учнів потрібно зацікавлювати та залучати до навчального процесу, а це можливо здійснити в рамках позакласної роботи, а використання проєктних технологій на позакласних заходах тільки допоможе стимулювати інтерес учнів та мотивацію до навчання.

Проєктна діяльність має велике значення для ефективного вивчення іноземної мови. Вона сприяє розвитку мовленнєвих навичок, соціальних вмінь, творчого та проблемного мислення. Крім того, вона дозволяє використовувати різноманітні матеріали, такі як відео, музика, фільми тощо, що залучає більше учнів та студентів до навчання.

Проєктна діяльність також сприяє розвитку соціальних навичок, таких як комунікація, співпраця, лідерство та робота в команді, що можна використовувати в реальному житті. Використання проєктів у позакласній роботі мотивує учнів збагачувати свої знання цікавим шляхом та показує, що навчання - це не тільки робота з підручниками, а й залучення інших новітніх ресурсів в роботу.

Отже, можна зробити висновок, що проєктна діяльність є важливим елементом вивчення іноземних мов, який сприяє розвитку різних навичок та підвищує ефективність навчання.

РЕЗІЮМЕ

Метою курсової роботи було вивчення теоретичних засад організації проектного навчання англійської мови учнів загальноосвітньої школи та створення проекту для учнів 9 класу в якості позакласної роботи.

Наша курсова робота складається з двох основних розділів. Перший розділ присвячений цілям і змісту навчання англійської мови учнів 9 класу та особливостям використання проектної технології у навчанні англійської мови учнів основної школи. Другий розділ присвячений аналізу підручників для навчання англійської мови учнів 9 класу та досвіду використання проектної роботи в позакласній роботі як невід'ємної складової процесу навчання англійської мови. Також представлено проект на тему "Булінг".

Ключові слова: проектна технологія, основна школа, позакласна робота, булінг, учні 9 класу.

SUMMARY

The aim of the course paper was to study the theoretical foundations of the organization of project-based English language teaching for secondary school students and create the project for 9th grade students as their extra-curricular activities.

Our course paper contains two main chapters. The first chapter is devoted to the aims and content of teaching English to 9th grade students and features of using project technology in teaching English to primary school students. The second chapter is about analyzing the course books for teaching English to 9th grade students and the experience of using project work for extra-curricular activities as an integral part of learning English. Here project on the topic “Bullying” is represented as well.

Key words: project-based learning, secondary school, extra-curricular activities, bullying, 9th grade students.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абдулаєва Н. П. Формування творчої особистості учня в процесі позакласної роботи/ Н. П. Абдулаєва // *Обдарована дитина*. Рівне, 2010. № 2. С. 18–19.
2. ДСТУ 898-2020. Державний стандарт базової середньої освіти. Офіц. Вид. Чинний від 30.09.2020. Київ : Держспоживстандарт України, 2020. 471 с. (Національний стандарт України : інформація та документація).
3. Калініна Л. В. *English After Classes* : метод. посіб. для позаклас. роботи на почат. етапі навчання загальноосвіт. шк. : у 3 кн. / Л. В. Калініна, І. В. Самойлюкевич. Х. : Ранок, Book 2. 2004. 159 с.
4. *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів* / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Наволокова Н. Г. Характеристика педагогических технологий: проектная технология. Педагогическая мастерская. *Всё для учителя!* 2014. № 7(31). С. 34–36.
6. Наволокова Н. Г. Характеристика педагогических технологий: проектная технология. *Педагогическая мастерская. Всё для учителя!* 2014. № 7(31). С. 34–37.
7. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898. (с. 158-180)
8. Токарєва Н. М. Вікова та педагогічна психологія: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / Н. М. Токарєва, А. В. Шамне. Київ: НУБіП, 2017. 548 с.
9. Устименко О. М. Дидактичні характеристики проектної технології навчання іноземних мов і культур. *Сучасна наука в мережі Internet: матеріали XII міжнародної наукової інтернет-конференції, м. Київ, 16–18 лютого 2016 р. К., 2016. С. 1-8.*
10. Устименко О. М. Етапи проектування у навчанні іноземних мов. *International scientific and practical conference 'WORLD SCIENCE'*. 2016. 1 лют. С. 53–56.
11. Устименко О. М. Проектні технології навчання іноземних мов і культур.

Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: колективна монографія. К.: Ленвіт, 2015. С. 330–334.

12. Устименко О. М. Типологія проектів у навчанні іноземних мов. «Young scientist». 2016. 16 лют. С. 347–351.

13. Цимбал О. М., Тягло О. В., Цимбал П. В. Проектна технологія, критичне мислення і громадянська освіта в процесі вивчення англійської мови. Початкова школа. Харків: Видавнича група «Основа», 2008. С. 31–39.

14. Aidas V., Sabaitytė J., Meidute-Kavaliauskiene I. Peculiarities of educational challenges implementing project-based learning. *World Journal on Educational Technology Current Issues*, 2020. Vol. 12. №2. P. 136-149.

15. Bell S. Project-based learning for the 21st century: Skills for the future, *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies*, 2010. Vol. 59. № 83. P. 39-43. URL

16. Berk R. A. Multimedia teaching with video clips: TV, movies, YouTube, and mtvU in the college classroom. *International Journal of Technology in Teaching and Learning*, 2009. Vol. 5. №. 2. P. 1–21.

17. Cohen L., Manion L., Morrison K. *Research Methods in Education*. Routledge Publishers (part of the Taylor & Francis group), Oxford, UK, 2007. 638 pages, ISBN 978-0-415-36878-0, AUD80.00

18. Ioana Velica. Projektarbeit im Deutschunterricht. *Academia.edu*. URL: https://www.academia.edu/26091436/Projektarbeit_im_Deutschunterricht.

19. Measuring creativity for innovation management. *Journal of technology Management and Innovation*, 2017. Vol. 6. №3. P. 13-30.

20. Mein Unterricht Redaktion. Projektunterricht: Tipps und Ideen für Projektarbeit in der Schule. URL: <https://www.meinunterricht.de/blog/projektunterricht-projektarbeit-schule-themen-ideen-beispiele/>.

21. Mentzer G. A., Czerniak C. M., & Brooks L. An examination of teacher understanding of project based science as a result of participating in an extended professional development program: implications for implementation. *School Science and Mathematics*. 2017. Vol. 117. Issue 2. P 76-86. URL: <https://doi.org/10.1111/ssm.12208>

22. Singer, M. *Psychology of language: An introduction to sentence and discourse processing*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum. Psychology Press, Inc., 2015. 324 p.
23. Stoller F. L. *Project work : a means to promote language and content*. *Methodology in language teaching : an anthology of current practice* / ed. by J. C. Richards, W. A. Renandya. Cambridge : CUP. 2008. P. 111–117.